

റിസർവ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ

www.rbi.org.in

ആർ.ബി.ഐ./2019-20/67

ഡിപിഎസ്എസ്. സി.ഒ. പി.ഡി.നമ്പർ 629/02.01.01412/2019-20

സെപ്റ്റംബർ 20, 2019

എല്ലാ ഓപ്പറേറ്റർമാർക്കും അംഗീകൃത പേമന്റ് സംവിധാനത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവർക്കും.

മാധ്യം / സർ,

അംഗീകൃത പേമെന്റ് സംവിധാനം ഉപയോഗിച്ചു നടത്തുന്ന ഇടപാടുകളിൽ ഇടപാടുകാർക്കുള്ള കോമ്പൻസേഷൻ നൽകുന്നതിന് പരമാവധി ടേൺ എറൗണ്ട് (ടി.എ.ടി.) സമയം ഏകീകരിക്കലും, ഇടപാടുകാരുടെ ഫലപ്രദമാകാത്ത ഇടപാടുകൾക്ക് നൽകേണ്ടുന്ന കോമ്പൻസേഷനും

2019 ഏപ്രിൽ 4 ലെ ധനനയം സംബന്ധിച്ച പ്രസ്താവനയുടെ ഭാഗമായി നൽകിയിട്ടുള്ള വികസനവും, നിയന്ത്രണവും സംബന്ധിച്ച നയങ്ങളുടെ പ്രസ്താവന കാണുക. പരമാവധി ടേൺ എറൗണ്ട് സമയം ഏകീകരിക്കുക, അംഗീകൃത പേമെന്റ് സംവിധാനം ഉപയോഗിക്കുന്ന ഇടപാടുകാരുടെ ഫലപ്രദമാകാത്ത ഇടപാടുകൾക്ക് കോമ്പൻസേഷൻ നൽകുക എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു രൂപരേഖ മുന്നോട്ടുവയ്ക്കാൻ റിസർവ്ബാങ്ക് ആഗ്രഹിക്കുന്നതായി അതിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു.

2. ഫലപ്രദമാകാത്തതും, 'പരാജയപ്പെടുന്ന'തുമായ ഇടപാടുകളെ സംബന്ധിച്ച് ഇടപാടുകാരുടെ നിരവധി പരാതികൾ ഉണ്ടാകുന്നതായി നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വിനിമയ സംവിധാനവുമായുള്ള ലിങ്ക് നഷ്ടപ്പെടുക, എ.ടി.എമ്മിൽ പണം ഇല്ലാതിരിക്കുക, സമയം കഴിഞ്ഞു പോവുക, പല കാരണങ്ങളാൽ പണമെത്തേണ്ട ആളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ പണമെത്താതിരിക്കുക തുടങ്ങിയ ഇടപാടുകാരുമായി ബന്ധമില്ലാത്ത വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ ഉണ്ടാകുന്ന കുഴപ്പങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും, പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടിന് നൽകുന്ന നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും ഇപ്പോൾ ഐക്യരൂപമില്ല.

3. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ കക്ഷികളുമായി ചർച്ച ചെയ്തതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടുകൾക്കും, അതിനുള്ള നഷ്ടപരിഹാരത്തിനും ഒരു ടേൺ എറൗണ്ട് സമയത്തെ സംബന്ധിച്ച ചട്ടക്കൂട് പൂർത്തീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇത് ഇടപാടുകാരുടെ വിശ്വാസ്യത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും, പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടിന് നൽകുന്ന നഷ്ടപരിഹാര

ത്തിന് ഐക്യരൂപമുണ്ടാക്കുന്നതിനും അവസരമൊരുക്കും. ഈ സർക്കുലറിന്റെ അനുബന്ധത്തിൽ അത് ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

4. താഴെ പറയുന്നതു കൂടി ശ്രദ്ധിക്കുക :

- ഈ ടേബിൾ എറൗണ്ട് സമയം പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാട് പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള പരമാവധി സമയമാണ്
- ഇത്തരം പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടുകൾക്ക് പെട്ടെന്നുതന്നെ പരിഹാരമുണ്ടാക്കുവാൻ ബാങ്കുകളും, മറ്റ് ഓപ്പറേറ്റർമാരും, ഈ സംവിധാനത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവരും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

5. ധനപരമായ നഷ്ടപരിഹാരം ഉൾപ്പെട്ടവയിൽ ഇടപാടുകാരിൽ നിന്നുള്ള പരാതിക്കോ, ക്ലെയിമിനോ വേണ്ടി കാത്തുനിൽക്കാതെ അവരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നേരിട്ട് നഷ്ടപരിഹാരതുക നൽകേണ്ടതാണ്.

6. ഈ നിർദ്ദേശ പ്രകാരമുള്ള 'പരാജയ' 'ഞെ സംബന്ധിച്ച പരാതിയുടെ ആനുകൂല്യം കിട്ടാത്തവർക്ക് റിസർവ് ബാങ്ക് ഒഫ് ഇൻഡ്യയുടെ ബാങ്കിംഗ് ഓംബുഡ്സ്മാൻ പരാതി സമർപ്പിക്കാവുന്നതാണ്.

7. പേമെന്റ് ആന്റ് സെറ്റിൽമെന്റ് ആക്ട് 2007 (2007 ലെ ആക്ട് 51) ലെ 10 (2) , 18 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരമാണ് ഈ മാർഗനിർദ്ദേശം നൽകുന്നത്. ഇത് 2019 ഒക്ടോബർ 15 മുതൽ നിലവിൽ വരുന്നതായിരിക്കും.

വിശ്വസ്തയോടെ,

(പി. വാസുദേവൻ)

ചീഫ് ജനറൽ മാനേജർ

അനുബന്ധം : മേൽ സൂചിപ്പിച്ച പോലെ

(2019 സെപ്റ്റംബർ 20 ലെ സർക്കുലർ ഡി.പി. എസ്. എസ്. സി.ഒ. പി.സി.
നം.629/2.1.014/2019-20 ന്റെ അനുബന്ധം)

അംഗീകൃത പേമെൻ്റ് സംവിധാനം ഉപയോഗിച്ചു നടത്തുന്ന ഇടപാടുകളിൽ ഇടപാടുകാർക്കുള്ള കോമ്പൻസേഷൻ നൽകുന്നതിന് പരമാവധി ടേൺ എറൗണ്ട് (ടി.എ.ടി.) സമയം ഏകീകരിക്കലും, ഇടപാടുകാരുടെ ഫലപ്രദമാകാത്ത ഇടപാടുകൾക്ക് നൽകേണ്ടുന്ന കോമ്പൻസേഷനും

ടേൺ എറൗണ്ട് സമയം (ടി.എ.ടി.) സംബന്ധിച്ച പൊതു നിർദ്ദേശങ്ങൾ:

1. ടി. എ. ടി. യുടെ തത്വം താഴെ പറയുന്നത് അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ്

എ. 'ക്രഡിറ്റ് പുഷ്' ഫണ്ട് ട്രാൻസ്ഫറിൽ അയയ്ക്കുന്ന ആളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണം എടുക്കുകയും, എന്നാൽ കിട്ടേണ്ട ആളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ പണമെത്താതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഇടപാടിൽ, നിശ്ചിത സമയപരിധിക്കുള്ളിൽ പണമെത്തിയില്ലെങ്കിൽ ഇടപാടുകാർക്ക് പെനാൽറ്റി നൽകേണ്ടതാണ്.

ബി. ഇടപാടു നടത്തിയ ബാങ്ക് ടി. എ. ടി. സമയപരിധി കഴിഞ്ഞാണ് പണമയച്ചതെങ്കിൽ ബാങ്ക് പെനാൽറ്റി നൽകേണ്ടതാണ്

2. 'പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാട്' എന്നാൽ ഇടപാടുകാരുടെ കുറ്റം കൊണ്ടല്ലാതെ, വിനിമയ സംവിധാനത്തിലെ തകരാറ്, എ ടി എമ്മിൽ പണമില്ലാതിരിക്കുക, സമയം കഴിഞ്ഞു പോവുക തുടങ്ങിയവ മൂലം പൂർണ്ണമായി പൂർത്തിയാക്കാനാകാത്തവയാണ്. പൂർണ്ണമായ വിവരത്തിൻറെ കുറവോ, ശരിയായ വിവരത്തിൻറെ അഭാവമോ, തിരിച്ച് അക്കൗണ്ടിലിടാൻ വരുത്തുന്ന കാലതാമസമോ നിമിത്തം ലഭിക്കേണ്ട ആളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വരവു വയ്ക്കാതെ വരുന്നതും പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടാണ്.

3. നേടുന്നയാൾ, അന്തിമ ഗുണഭോക്താവ്, അയയ്ക്കുന്നയാൾ, അടയ്ക്കുന്നയാൾ തുടങ്ങിയ പദങ്ങൾക്ക് സാധാരണ ബാങ്കിംഗ് രീതിയനുസരിച്ചുള്ള അർത്ഥമാണുള്ളത്.

4. T (ടി) എന്നാൽ ഇടപാടു നടന്ന കലണ്ടർ ദിനം എന്നാണർത്ഥം.

5. R (ആർ) എന്നാൽ തിരിച്ചു വരവുവയ്ക്കൽ പൂർത്തിയാകുന്ന തീയതി അതായത് അയച്ച ആൾ / ഒറിജിനേറ്റർക്ക് പണം കിട്ടിയ തീയതിയാണ്.

അന്തിമ ഗുണഭോക്താവിൽ നിന്നും പണം തിരിച്ചുകിട്ടിയ അന്നു തന്നെ ഇടപാടു നടത്തിയ ആളിന്റെ അക്കൗണ്ടിൽ പണം വരവു വയ്ക്കണം.

6. ബാങ്ക് എന്നാൽ ഇത്തരം ഇടപാടു നടത്താൻ അധികാരപ്പെടുത്തിയ ബാങ്കിതര സ്ഥാപനവുമാകാം.

7. ആഭ്യന്തര ഇടപാട് എന്നാൽ അയയ്ക്കുന്നയാളും, കിട്ടുന്നയാളും ഇന്ത്യയിലുള്ളവരും, ഈ സംവിധാനത്തിനു കീഴിൽ വരുന്നവരുമാണ്.

അംഗീകൃത പേമെൻറ് സംവിധാനം ഉപയോഗിച്ചുനടത്തുന്ന ഇടപാടുകളിൽ ഇടപാടുകാർക്കുള്ള കോമ്പൻസേഷൻ നൽകുന്നതിന് പരമാവധി ടേബിൾ എറൗണ്ട് (ടി.എ.ടി.) സമയം ഏകീകരിക്കലും, ഇടപാടുകാരുടെ ഫലപ്രദമാകാത്ത ഇടപാടുകൾക്ക് നൽകേണ്ടുന്ന കോമ്പൻസേഷനും

നമ്പർ	സംഭവത്തിന്റെ വിവരണം	സ്വാഭാവികമടക്കിനൽകലും, കോമ്പൻസേഷനും	
		സ്വാഭാവിക മടക്കിനൽകൽ	നൽകേണ്ടുന്ന കോമ്പൻസേഷൻ
I	II	III	IV
1	ആട്ടോമേറഡ് ടെല്ലർമെഷീനുകൾ (എടിഎം) മൈക്രോ എടിഎം ഉൾപ്പെടെ		
എ	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ ക്യാഷ് കിട്ടിയില്ല	പരാജയപ്പെട്ട ഇടപാടിന് സ്വാഭാവിക മടക്കിനൽകൽ പരമാവധി ടി+5 ദിവസം	ടി+5 ദിവസത്തിനു ശേഷമെങ്കിൽ താമസംവന്ന ദിവസങ്ങൾക്ക് പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം അക്കൗണ്ടുള്ളയാൾക്ക് നൽകണം
2	കാർഡ് ഇടപാട്		
എ	കാർഡിൽ നിന്ന് കാർഡിലേയ്ക്കുള്ള ട്രാൻസ്ഫർ കാർഡ് അക്കൗണ്ടിൽനിന്ന് പണം പോയി, കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വന്നില്ല	അക്കൗണ്ടിൽ പണം തിരികെവന്നില്ലെങ്കിൽ ടി+1 ദിവസത്തിനകം തിരികെ നൽകിയിരിക്കണം	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
ബി	പോയിന്റ് ഓഫ് സെയിൽ (പിഓഎസ്) (കാർഡ് ഉപയോഗിച്ച്) ക്യാഷ് ഉൾപ്പെടെ ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ	ടി+5 ദിവസത്തിനകം സ്വാഭാവിക മടക്കിനൽകൽ	ടി+5 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം

	കച്ചവടക്കാരനടുത്ത് സ്ഥിരീകരണംകിട്ടിയില്ല അതായത് ചാർജ്ജ്ഡിപ് വന്നില്ല		
സി	കാർഡില്ലാതെ (സിഎൻപി) (ഇ കോമേക്സ്) ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ വ്യാപാരിക്ക് സ്ഥിരീകരണം കിട്ടിയില്ല		
3	ഇമീഡിയറ്റ് പേമെന്റ് സിസ്റ്റം (ഐഎംപിഎസ്)		
എ	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വന്നില്ല	കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ ക്രഡിറ്റുചെയ്യാനാകാതെ വന്നാൽ അയച്ച് ആളുടെ ബാങ്ക് ഭാവികമായി പരമാവധി ടി+1 ദിവസത്തിനകം മടക്കിനൽകണം.	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
4	യൂണിഫൈഡ് പേമെന്റ് ഇൻറർഫേസ് (യു.പി.ഐ)		
എ	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വന്നില്ല (ഫണ്ട് ട്രാൻസ്ഫർ)	കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ ക്രഡിറ്റുചെയ്യാനാകാതെ വന്നാൽ അയച്ച് ആളുടെ ബാങ്ക് സ്വാഭാവികമായി പരമാവധി ടി+1 ദിവസത്തിനകം മടക്കിനൽകണം.	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
ബി	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ വ്യാപാരിക്ക് സ്ഥിരീകരണം കിട്ടിയില്ല (വ്യാപാരിക്ക് കിട്ടേണ്ടത് തുക)	ടി+5 ദിവസത്തിനകം സ്വാഭാവിക മടക്കിനൽകൽ	ടി+5 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
5	ആധാറിലൂടെയുള്ള പേമെന്റ് രീതി (ആധാർ പേ ഉൾപ്പെടെ)		
എ	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ	ഇടപാടു തുടങ്ങിയ ആൾ ടി+5	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം

	വ്യാപാരിക്ക് സ്ഥിരീകരണം കിട്ടിയില്ല	ദിവസത്തിനകം ക്രഡിറ്റു നൽകണം	
ബി	ഇടപാടുകാരുടെ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്ന് പണമെടുത്തു എന്നാൽ കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വന്നില്ല		
6	ആധാർ പേമെന്റ് ബ്രിഡ്ജ് രീതി (എപിബിഎസ്)		
എ	കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വരവുവയ്ക്കാനോ, തിരിച്ചു ക്രഡിറ്റുചെയ്യാനോ വൈകിയാൽ	കിട്ടേണ്ടുന്നയാളിന്റെ ബാങ്ക് ഇടപാട് ടി+1 ദിവസത്തിനകം മടക്കണം	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
7	നാഷണൽ ആട്ടോമേറ്റഡ് ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസ് (എൻഎസിഎച്ച്)		
എ	കിട്ടേണ്ടയാളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ വരവുവയ്ക്കാനോ, തിരിച്ചു ക്രഡിറ്റുചെയ്യാനോ വൈകിയാൽ	കിട്ടേണ്ടുന്നയാളിന്റെ ബാങ്ക് ഇടപാട് ടി+1 ദിവസത്തിനകം മടക്കണം	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം
ബി	ഇടപാടുകാരൻ അക്കൗണ്ടിൽ നിന്നെടുക്കാനുള്ള മാൻഡേറ്റ് പിൻവലിച്ചെങ്കിലും അക്കൗണ്ട് ഡെബിറ്റുചെയ്താൽ	അത്തരം നടപടിക്ക് ഇടപാടുകാരന്റെ ബാങ്ക് ഉത്തരവാദിയാണ്. ടി+1 ദിവസത്തിനകം പിശകു തിരുത്തണം	
8	പ്രിപെയ്ഡ് പേമെന്റ് ഇൻസ്ട്രുമെന്റുകൾ (പിപിഐകൾ) - കാർഡുകൾ/വാലറുകൾ		
എ	ഓഫ് യൂസ് ഇടപാടുകൾ ഈ ഇടപാടുകൾ യുപിഐ, കാർഡ് നെറ്റ്വർക്ക്, ഐഎംപിഎസ് തുടങ്ങിയവയുള്ളതാണ്. ആ സംവിധാനത്തിലെ ടേൺ ഏറൗണ്ട്സമയവും, കോമ്പൻസേഷനുമാണ് അവയ്ക്ക് ബാധകം		
ബി	ഓൺ യൂസ് ഇടപാടുകൾ പണം കിട്ടേണ്ടയാളുടെ പിപിഐയിൽ പണം ക്രഡിറ്റുചെയ്തില്ല	അയച്ച ആളുടെ അക്കൗണ്ടിൽ +1 ദിവസത്തിനകം തിരിച്ചുവരവുവയ്ക്കണം	ടി+1 ദിവസത്തിനു ശേഷം പ്രതിദിനം 100 രൂപവീതം